

CYKL | ŚWIAT FILMU
GRUPA WIEKOWA | KLASY 4–6
PRZEDMIOT | JĘZYK POLSKI

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Izabella Bartol

FILM | „WSZYSCY ZA JEDNEGO”

reżyseria: Johanne Helgeland
scenariusz: Maja Lunde
zdjęcia: John-Erling Holmenes Fredriksen
muzyka: Bratislava Symphony Orchestra
obsada: Gerda – Anna Sophie Skarholt
Otto – Bo Lindquist-Ellingsen
Daniel – Samson Steine
Sara – Bianca Ghilardi-Hellsten

W Norwegii trwa II wojna światowa. Rodzice Grety i Otta zostają aresztowani, a rodzeństwo odkrywa powód - w ich domu ukrywa się dwójka żydowskich dzieci. Siostra i brat postanawiają pomóc Danielowi i Sarze przedostać się do wolnej Szwecji. Grudzień 1942 r. II wojna światowa. W Norwegii, jak w wielu krajach Europy, Żydzi są prześladowani. Pewnej nocy rodzice Grety i Otta zostają aresztowani przez nazistów. Brat i siostra odkrywają, że w ich domu ukrywa się dwójka żydowskich dzieci – Daniel i Sara. Greta, uwielbiająca opowieść o trzech muszkietierach, natychmiast postanawia pomóc nowym znajomym, którzy chcą przedostać się do wolnej od uprzedzeń Szwecji. Z kolei Otto niechętnie rusza w drogę, obwiniając Daniela i Sarę o aresztowanie rodziców. Dzieci czeka trudna wyprawa przez pokrytą śniegiem Norwegię, a każda spotkana osoba może okazać się wrogiem.

Film to trzymająca w napięciu opowieść o przyjaźni ponad granicami, o bezinteresownej pomocy, lojalności i wielkiej odwadze dzieci.

JAK OPOWIADAĆ DZIECIOM O HISTORII I PRZESZŁOŚCI?

Temat lekcji

Jak opowiadać dzieciom o historii i przeszłości?

Czas trwania lekcji

2 x 45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- opowiada o sytuacji Żydów w czasie II wojny światowej,
- przedstawia sposoby pomagania dzieciom żydowskim przez Gretę i Ottona,
- zna konsekwencje pomocy ludności żydowskiej w okupowanej Europie,
- omawia postawy bohaterów wobec ludzi pochodzenia żydowskiego w czasie wojny.

Powiązanie z podstawą programową

Podczas lekcji uczeń:

- wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego),
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka),
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,
- świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży,
- uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- dyskusja,
- burza mózgów,
- pogadanka,
- praca w parach,
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- kolorowe gazety,
- klej,
- nożyczki,
- smartfony z dostępem do Internetu,
- karty pracy do druku (załącznik nr 1 i 2).

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu *Wszyscy za jednego* w reżyserii J. Helgeland.

PRZEBIEG LEKCJI nr 1

Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia temat lekcji, a następnie prosi uczniów, aby opowiedzieli o swoich wrażeniach po obejrzeniu filmu. Może zadać uczniom pytania pomocnicze: Co was zaskoczyło? Co spodobało się najbardziej? Co było niezrozumiałe? Co szczególnie zapadło wam w pamięć i dlaczego?

Realizacja tematu

Nauczyciel opowiada uczniom o przebiegu II wojny światowej z uwzględnieniem założeń polityki Szwecji i Norwegii. Ewentualnie dzieli uczniów na grupy trzyosobowe, których zadaniem jest wyszukanie informacji w Internecie oraz sporządzenie krótkiej notatki na ten temat. Po zakończeniu pracy uczniowie dzielą się informacjami na forum klasy.

Nauczyciel pyta uczniów, co wiedzą o losach ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej? Przedstawia konsekwencje pomocy Żydom. Wnioski zapisuje na tablicy:

Przykładowo:

- kara śmierci,
- grzywna,
- konfiskata mienia,
- pobicie,
- więzienie,
- zesłanie do obozu koncentracyjnego.

Nauczyciel pyta uczniów, kim byli bohaterowie filmu. Następnie rozdaje grupom Karty pracy nr 1 (Załącznik nr 1). Zadaniem uczniów jest wpisanie w odpowiednie miejsce w tabeli informacji na temat postaw bohaterów ukazanych podczas ucieczki do Szwecji, ich uczuć, obaw oraz motywów, którymi się kierowali.

Podsumowanie tematu

Nauczyciel w kilku zdaniach podsumowuje informacje z całej lekcji. Pyta uczniów, czym powinny się zajmować dzieci w wieku bohaterów na co dzień w czasie pokoju, a czym zajmowały się w czasie wojny. Jaki jest z tego wniosek? Refleksje warto zapisać w tabeli na tablicy.

Zajęcia dzieci w czasie pokoju	Zajęcia dzieci podczas wojny

Wniosek:

PRZEBIEG LEKCJI 2:

Wprowadzenie:

Nauczyciel pyta, jakimi cechami odznaczała się Greta – główna bohaterka filmu, i z czego to wynikało.

Przykładowe odpowiedzi:

Była odważna, waleczna, uparta, zawsze broniła słabszych. Wynikało to z fascynacji opowieściami o trzech muszkietierach, którzy odznaczyli się podobnymi cechami, ale też z postawy rodziców, którzy wykazali się wielką odwagą, ukrywając w piwnicy swojego domu dwoje żydowskich dzieci.

Realizacja tematu:

Nauczyciel pyta uczniów, co dla nich oznacza słowo *bohater*. Jakimi cechami powinien się odznaczać?

Przewidywane odpowiedzi:

- Bohater to ktoś, kto robi coś dobrego dla innych.
- Bohater walczy dla wspólnego dobra.
- Bohater zawsze wykazuje się odwagą.
- Bohater przekłada dobro innych nad swoje własne.
- Bohater ma zawsze swoje zdanie.
- Bohater jest silny, waleczny i odważny.

Nauczyciel pyta uczniów, którego bohatera filmu nazwaliby bohaterem i dlaczego.

Przewidywane odpowiedzi:

- Bohaterką może być Greta, ponieważ od razu zdecydowała o pomocy żydowskim dzieciom i nie bała się wyruszyć w drogę.
- Bohaterem może być Daniel, ponieważ bardzo troszczył się o życie swojej siostry – było dla niego ważniejsze niż jego własne.
- Bohaterem może być Otto, ponieważ przezwyciężył swój lęk oraz uprzedzenie do Daniela i razem z dziećmi wyruszył w drogę.
- Bohaterką może być Sara, ponieważ mimo swojego młodego wieku i braku sił dzielnie dotrzymywała kroku swojemu bratu.

Nauczyciel pyta uczniów, dlaczego reżyser filmu uczynił bohaterami dzieci. O czym to świadczy?

Przewidywane odpowiedzi:

- Bardzo wiele filmów na temat II wojny światowej przedstawia dorosłych, a przecież dzieci również były świadkami tych okrutnych wydarzeń.
- Dzieci (podobnie jak dorośli) mocno przeżywały koszmar II wojny, więc warto opowiedzieć o wydarzeniach z ich perspektywy.
- Dzieci często wykazywały się odwagą, walecznością i dojrzałością, nietypową jak na swój wiek, dlatego trzeba pokazywać współczesnym dzieciom takie postawy.

Nauczyciel rozmawia z uczniami na temat ludzi dorosłych w filmie. Pyta, kogo dzieci spotkały na swojej drodze. Kto im pomógł, a kto nie? Dlaczego? Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy nr 2 (Załącznik nr 2) i prosi o ich uzupełnienie.

Nauczyciel dzieli uczniów na pary. Każdej parze rozdaje kolorowe gazety, białe kartki A4 i klej. Zadaniem uczniów jest wybranie sobie jednego dziecięcego bohatera filmu i stworzenie jego współczesnego avatara, uwzględniającego postawę i cechy charakteru postaci. Prace uczniów mogą być zaprezentowane na klasowej gazetce lub wykorzystane do stworzenia krótkiej animacji.

Podsumowanie tematu:

Nauczyciel prosi uczniów, żeby zastanowili się, jaką postawę wobec Daniela i Sary mogli przyjąć Greta i Otto.

Przewidywane odpowiedzi:

Mogli ich wydać Niemcom już na początku, czyli we własnym domu, albo podczas przekraczania granicy. Mogli też pomóc ich złapać podczas pogoni w lesie lub zostać w domu staruszki i czekać na Niemców.

Dlaczego tego nie zrobili?

Przewidywane odpowiedzi:

Greta i Otto sami byli dziećmi. Zdawali sobie sprawę, co może czekać ich rówieśników, kiedy wpadną w ręce Niemców. Byli przekonani, że Daniel i Sara to takie same dzieci jak oni, więc trzeba im pomóc uratować życie.

Zadanie domowe

Wciel się w rolę jednego z bohaterów filmu i opisz jego dalsze losy podczas wojny (ewentualnie po niej). Wypracowaniu nadaj charakter opowiadania. Pamiętaj o zachowaniu narracji pierwszoosobowej, zastosowaniu słownictwa dynamizującego opowieść oraz wprowadzeniu dialogów.

Karta pracy nr 1

Greta	Otto
Daniel	Sara

Karta pracy nr 2

Dorośli w filmie	
Dorośli, którzy pomogli dzieciom	Dorośli, którzy nie pomogli dzieciom
Dlaczego?	Dlaczego?

--	--